

Har du koll?

Försvar

Lika länge som Sverige funnits som nation, lika länge har vi haft militära styrkor för att försvara oss mot väpnade angrepp och för att hävda vår territoriella integritet. Men i takt med att världen förändras, förändras också försvarsbehovet. Dagens hot och risker känner inga nationsgränser. Sveriges militära försvar reformeras från ett stort invasionsförsvar – anpassat för att kunna möta ett storskaligt angrepp mot vårt land – till ett mindre, flexibelt insatsförsvar som kan delta där det bäst behövs, inte minst vid internationella insatser.

Kunskapsmål:

Efter genomgång av kapitlet bör eleverna:

- Känna till hur Sveriges försvar är uppbyggt och vilka uppgifter Försvarsmakten har.
- Veta vad beredskapsunderlaget är och varför alla ungdomar ska lämna uppgifter till beredskapsunderlaget i samband med sin 18-årsdag.
- Känna till några av försvarets frivilligorganisationer och deras uppgifter.
- Känna till hemvärnets roll och uppgift.

Sveriges försvar – Ta reda på fakta, svara på frågor och diskutera

Låt eleverna enskilt eller i grupp, ta reda på fakta och svara på frågorna (som också finns på elevblad 1):

1. Vad har Försvarsmakten för uppgifter?

Riksdag och regering anger Försvarsmaktens uppgifter. Uppgifterna är: "Försvara Sverige och främja vår säkerhet genom insatser på vårt territorium, i närområdet och utanför närområdet, upptäcka och avvisa kränkningar av det svenska territoriet och i enlighet med internationell rätt värna suveräna rättigheter och nationella intressen utanför detta. Försvarsmakten ska också med befintlig förmåga och resurser bistå det övriga samhället och andra myndigheter vid behov." Detta innebär bl a att:

- Försvara våra gränser.
- Delta i fredsbevarande och fredsframtvängande insatser i andra länder.
- Stödja samhället om det utsätts för påfrestningar eller om vi befinner oss i en allvarlig kris.
- Upprätthålla grundläggande värden som demokrati, rättsäkerhet, mänskliga fri- och rättigheter.

2. När ersattes värnpliktsutbildningen av en frivillig militär utbildning? Vad är det för utbildning?

Från och med den 1 juli 2010 är den militära utbildningen frivillig. I stället för den allmänna värnplikten finns en frivillig militär utbildning. Utifrån resultatet av beredskapsunderlaget och en frivillig ansökningsprövning (motsvarande tidigare mönstring), kan man om man anses lämplig, få genomgå en tre månader lång grundläggande militärutbildning, GMU.

3. Vad är beredskapsunderlaget och vad ska det användas till?

Beredskapsunderlaget är ett formulär på Rekryteringsmyndighetens webbplats med ett 60-tal frågor om hälsa, fysiska förutsättningar, personliga egenskaper, utbildning och fritidsintressen. Alla som är 18 år, svenska medborgare och bosatta i Sverige, ska svara på frågorna. I samband med sin 18-årsdag får alla beredskapsunderlaget och inloggningsuppgifter till formuläret på webben. Uppgifterna i beredskapsunderlaget sparas i två år.

Rekryteringsmyndigheten ska använda uppgifterna i beredskapsunderlaget för att bedöma vilka som är bäst lämpade att genomgå en värnpliktsutbildning om regeringen beslutar att återinföra skyldigheten att mönstra och tjänstgöra i försvaret.

Mer fakta kan hämtas på webbplatserna www.sakerhetspolitik.se, www.sakerhetspolitik.se/forsvar/, www.forsvarsmakten.se, och www.rekryteringsmyndigheten.se.

Alternativt: Informera eleverna om de olika delarna eller låt dem ta del av faktaför djupningsdelen.

Gå igenom svaren och diskutera vidare.

- Skulle du kunna tänka dig att gå den frivilliga militära utbildningen (GMU)?
Varför? Varför inte?
- Behöver vi ett militärt försvar?
Varför? Varför inte?

Vad gör de frivilliga försvarsorganisationerna? – Ta reda på fakta och berätta för klassen

Gå igenom med eleverna vad de frivilliga försvarsorganisationerna är för något, hur de är organiserade och vilken roll de har i samhället. Låt eleverna enskilt eller i grupp välja ut en organisation som de letar upp fakta om och låt dem redogöra för "sina" organisationer för klassen utifrån exempelvis följande frågeställningar:

- Vilka uppgifter har organisationen?
- När bildades organisationen?
- Hur finansierar organisationen sin verksamhet?
- Hur många medlemmar har organisationen?

Diskutera gärna vidare:

- Skulle du kunna tänka dig att engagera dig i någon av de frivilliga försvarsorganisationerna? I så fall vilken? Och varför?

Gå även igenom hur Hemvärnet är uppbyggt och vad de har för uppgift.

Hemvärnet - att ta reda på

Gå igenom med klassen hur Hemvärnet är uppbyggt och vad de har för uppgift, alternativt: låt eleverna ta reda på fakta om Hemvärnet enskilt eller i grupp. Fakta finns i faktaför djupningen samt på www.forsvarsmakten.se.

Aktuella länkar

- www.sakerhetspolitik.se
- www.sakerhetspolitik.se/forsvar/
- www.forsvarsmakten.se
- www.rekryteringsmyndigheten.se